

Дыягнастычныя матэрыялы на ўроках літаратурнага чытання

II КЛАС

На лета Міша паехаў гасцяваць у вёску да цёткі, якая працавала настаўніцай. Хутка хлопчык пасябраваў з такімі ж, як сам, вучнямі і цэлымі днямі прападаў з імі то на рэчцы, то ў лесе.

— Цётка Паліна, мы сёння зноў пойдзем у лес, — сказаў Міша за сняданкам.

— Тады вазьмі з сабою плашч.

— Навошта?

— Можа быць дождж.

Міша засмяўся:

— Адкуль вы ведаеце?

— А вунь зірні, што паказваюць наготкі. На небе ні хмурынкі, а яны ўжо чакаюць дажджу, — сказала цётка. — Бачыш, хоць і цёпла, а наготкі не раскрылі пялёсткаў. Тыя раніцы аж зіхацелі, а сёння спяць.

— Я ні разу не бачыў, калі яны распускаюцца.

— Трэба, Мішачка, прыглядацца да таго, што вакол цябе. Прырода — найцікавейшая кніга! Запомні: перад дажджом белая лілея таксама засцерагае свае суквецці ад дажджавых кропляў, хоць і расце сама ў вадзе. А ці бачыў ты, як “плача” клён?

— Не.

— Прыгледзься, гэта цікава. У тым месцы, дзе чаранкі лісця прыраслі да дрэва, перад дажджом выступаюць слёзы. Чаму? Бо ў паветры з’яўляецца шмат вільгаці, і клён сваю не можа выпарыць праз лісце, от і капае лішняя вада. А ведаеш ты, што акацыя перад дажджом выдзяляе шмат нектару? Гэта лёгка заўважыць. Калі над кветкамі шмат мошак, чакай дажджу.

Міша чуў гэта ўпершыню і не ведаў, верыць ці не, а цётка казала далей:

— І дым, бачыш, з комінаў не слупам ідзе ўгору, а расейваецца. Таксама прыкмета на дождж. А ластаўкі, паглядзі, высока ці нізка лятаюць? — спытала цётка.

— Над самай зямлёю, — паказаў хлапчук.

— А ўчора дзе ляталі?

— Высока ў небе.

— Перад дажджом мошкі ціснуцца да зямлі і ластаўкі, каб лавіць іх, зніжаюцца.

Міша аж пляснуў рукамі:

— Ой, як цікава! Без барометра можна даведацца, якое надвор’е будзе. Адкуль вы, цётка, ведаеце ўсё гэта?

— Штосьці з кніжак, а болей з уласных назіранняў... Яшчэ заўваж, кветкі могуць не толькі прадказваць надвор’е, але і паказваць гадзіну сутак, бо кожная з іх распускаецца ў свой час. Толькі трэба ўмець прыглядацца. Паназірай сам, упэўнішся.

Паводле А. Пальчэўскага

1. Перачытайце тэкст. Адзначце радок, у якім усе пералічаныя расліны **не** сустракаюцца ў дадзеным тэксце.

- акацыя, ліпа, клён
- чаромха, лілея, ліпа
- наготкі, чаромха, бэз
- бэз, чаромха, ліпа

2. Выберыце загаловак, які найбольш падыходзіць да апавядання. Запішыце яго перад тэкстам.

- Прыгожыя кветкі
- Жывы барометр
- Канікулы ў вёсцы
- Мішавы прыгоды

3. Якім чынам розныя расліны прадказваюць дождж? Запоўніце табліцу.

Расліна	Паводзіны перад дажджом
	кветкі хаваюцца пад ваду
	моцна пахне

новае ў змесце пачатковай адукацыі

4. Адзначце тлумачэнне слова “барометр”, якое можна знайсці ў слоўніку.

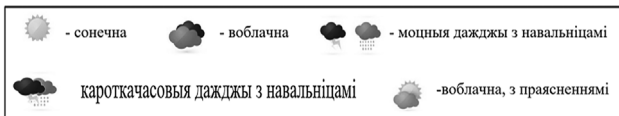
Барометр — гэта...

- прыбор для вымярэння атмасфернага ціску;
- неабходная прылада, якая заўсёды прадказвае дождж;
- вельмі карысная рэч, якая дае поўны прагноз надвор'я.

5. Вызначце прычыны падзей і дапоўніце схему.

Прычына	Вынік
→	клён “плача”
→	ластаўкі лятаюць нізка
→	дым з комінаў рассяіваецца

6. На працягу пяці дзён Аленка і Ясь назіралі за надвор'ем. Яны рабілі замалёўкі сажалкі з лілеямі і запаўнялі каляндар прыроды. Карыстаючыся іх календаром прыроды і замалёўкамі, пазначце (+) праўдзівыя выказванні. Пазначце знакам ✓ сцвярджэнні, якія нельга было зрабіць з-за недахопу інфармацыі.

панядзелак	аўторак	серада	чацвер	пятніца
+ 20	+ 20	+20	+20	+20

- 1) У панядзелак і сераду было сонечна.
- 2) У чацвер былі кароткачасовыя дажджы і навальніцы.
- 3) У пятніцу было воблачна, без дажджу.
- 4) У панядзелак і аўторак дажджу не было.
- 5) Дождж ішоў два дні запар.
- 6) У сераду ішоў дождж.

7. Пазначце кнігу, у якую вы змясцілі б дадзены тэкст.

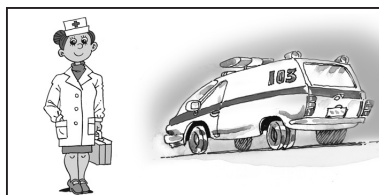
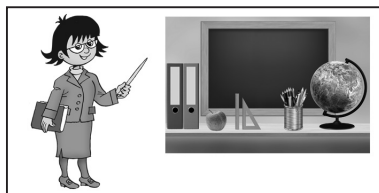
- дзіцячая энцыклапедыя “Прырода Беларусі”
- зборнік апавяданняў “Блакітны скарб Беларусі”

- зборнік апавяданняў “Жывая кніга прыроды”
- энцыклапедыя “Лекавыя расліны”

8. Сфармулюйце адно пытанне так, каб адказам на яго быў наступны сказ.

Хоць і цёпла, а наготкі не раскрылі пялёсткаў.

9. Кім працавала Мішава цётка? Падпішыце адпаведны малюнак.

10. Якую яшчэ прыладу, акрамя барометра, могуць замяніць кветкі ўважліваму назіральніку? Абгрунтуйце свой адказ.

11. Карыстаючыся тэкстам, запішыце, адкуль чалавек можа атрымаць інфармацыю пра надвор'е. Прывядзіце два свае прыклады.

Крыніцай атрымання інфармацыі можа быць:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

Добрае слова

У трамвай праз прыступкі дзверы ўваходзіў старэнькі дзядок. Хлопчык убачыў, як цяжка падымацца па прыступках старому чалавеку, усхапіўся і падаў руку. Дзядуля падзякаваў.

— Сядайце, калі ласка, на маё месца, — паказаў хлопчык на крэсла.

— Сядзі-сядзі. Мне недалёка ехаць.

Хлопчык быў настойлівы:

— Ну я вас прашу, дзядуля, сядайце.

Прышлося паслухацца. Дзядуля сеў, прыхіліў хлопчыка да сябе і спытаў:

— Як жа цябе зваць?

— Юра.

— Добрае імя, — пахваліў дзядуля.

— Я ў той дзень нарадзіўся, калі Юрый Гагарын паляцеў у космас.

— Вунь што! Тады яно двойчы добрае... У якім жа ты класе, хлапчына, вучышся? — зірнуў дзядуля на Юраў партфель.

— У трэцім.

— Малайчына! Старайся, старайся. Я ў твае гады і аднаго класа не скончыў. Толькі і ўмею распісацца. Ды і то навучыўся, калі мне было дваццаць гадоў.

— Дык вы і казак гэтых не читалі?

Юра дастаў кніжку з партфеля.

— Не. Казкі расказвала мне маці.

— Ой, дзядуля, колькі цікавага вы не ведаеце! — пашкадаваў хлопчык. — Каб жылі блізка ад нас, я вам чытаў бы... Я і маме кожны вечар чытаю.

Дзядуля ўздыхнуў: у яго свае такія ўнукі ёсць, могуць пачытаць, ды не вельмі дружаць яны з кнігай. Ён паглядзеў у акно і сказаў:

— Ну, мне выходзіць. Ты куды — у школу ці са школы едзеш?

— У школу, на другую змену. Мы пераехалі ў новы раён, а трэці клас я заканчваю там, дзе жылі раней.

— Настаўнік ці настаўніца вучыць цябе?

— Настаўніца.

— Сядай на маё месца, — устаў дзядуля, — і перадай настаўніцы дзякуй. Скажы — ад дзядулі Сцяпана Міхайлавіча.

— Вы ведаеце нашу Вольгу Пятроўну?! — здзівіўся Юра.

— Не. Але ты перадай ад мяне дзякуй, прашу цябе! — ужо з прыступкі гукнуў дзядуля.

“А за што перадаваць дзякуй незнаёмай настаўніцы? — паціснуў плячыма Юра. — Прывітанне і тое толькі знаёмым перадаюць, а тут — дзякуй...”

Настаўніца ўвайшла ў клас, і Юра перадаў ёй дзядулеву падзяку. Вольга Пятроўна распытала, дзе і калі гэта было, трохкі захвалялася і падзякавала вучню за прынесенае добрае слова.

А за што ўсё ж дзякаваў дзядуля настаўніцы? Можа, ты ведаеш?

Паводле А. Пальчэўскага

1. Запішыце імёны ўсіх дзеючых асоб твора.

_____

2. У гонар каго назвалі хлопчыка? Азначце.

кнігадрукара

касманаўта

прэзідэнта

авіяканструктара

3. Як вы думаеце, у горадзе ці ў вёсцы адбываліся падзеі? Дапоўніце сказ і прывядзіце два доказы з тэксту.

Падзеі адбываліся ў _____, таму што:

1) _____

2) _____

4. Адзначце рысы характару хлопчыка. Каб пацвердзіць свой выбар, запішыце адзін доказ.

упарты

настойлівы

смелы

чулы

нявытрыманы

ганарлівы

спагадлівы

5. З апорай на тэкст запоўніце табліцу.

Хто?	Што зрабіў?	Прычына	Пачуццё
		не вельмі старанныя ўнукі	смутак
	паціснуў плячыма	не разумеў, за што перадаваць падзяку настаўніцы	
настаўніца	трошкі захвалялася		радасць

6. Якое дзяржаўнае свята адзначаецца ў той дзень, калі нарадзіўся Юра? Запішыце і абвядзіце адпаведны малюнак.

_____

7. Пазначце праўдзівыя выказванні знакам +, непраўдзівыя — знакам -. Адзначце знакам ✓ выказванне, у якім недастаткова інфармацыі для выканання задання.

- 1) Юра вучыцца ў трэцім класе.
- 2) Юру дзевяць гадоў.
- 3) Бацьку Юравай настаўніцы завуць Пятро.
- 4) Кожны вечар унукі чыталі казкі дзядулю

Сцяпану.

- 5) Юра нарадзіўся 12 красавіка.
- 6) Дзядуля Сцяпан добра ведаў настаўніцу Юры.

8. Адкажыце на пытанне аўтара: “А за што ўсё ж дзякаваў дзядуля настаўніцы?” Выберыце адзін з прапанаваных варыянтаў або запішыце свой.

- Дзядуля падзякаваў незнаёмай настаўніцы за добрага вучня.
- Дзядуля проста памыліўся.

9. Пра што хацеў паведаміць аўтар? Адзначце.

- трэба саступаць месца ў транспарце пажылым людзям
- трэба больш чытаць і добра вучыцца ў школе
- трэба з павагай і клопамам адносіцца да пажылых людзей

10. Сярод дадзеных слоў падкрэсліце ветлівыя словы, якія ўжываюцца ў тэксце.

Да пабачэння, калі ласка, малайчына, даруйце, дзякуй, прабачце, сядайце.

11. У школе прайшла выстава малюнкаў. Разгледзьце іх і выберыце назву, якая адпавядае тэме выставы. Абгрунтуйце, чаму вы выбралі менавіта такую назву.

- Што такое ветлівасць?
- Старасць трэба паважаць!
- Правілы ветлівых пасажыраў

Абгрунтаванне: _____

III КЛАС

Дрэвы — нашы суседзі

У нашых лясах расце 28 відаў дрэў. Дрэвы, як і людзі, бываюць рознага росту. Дрэвы першай велічыні вырастаюць на 20 м і больш. У Беларусі гэта сасна, елка, асіна, дуб, ліпа, ясьень і некаторыя іншыя. Дрэвы другой велічыні — тыя, чый рост складае ад 10 да 20 м. Гэта рабіна, вольха, чаромха. Дрэвы трэцяй велічыні (да іх адносіцца, напрыклад, ядловец) маюць рост ад 7 да 10 м.

Самымі вялікімі дрэвамі на Зямлі з’яўляюцца секвой, якія растуць у ЗША, у штаце Каліфорнія. Яны ўзвышаюцца больш чым на 100 м. Адна з такіх секвой нават трапіла ў Кнігу рэкордаў Гінэса. Яе рост — 113 м! Амаль даганяюць секвой па вышыні эўкаліптавае дрэва і дугласава піхта.

Шмат гадоў таму, калі каліфарнійскія секвой для еўрапейцаў здаваліся ледзь не восьмым цудам свету, амерыканцы не раз прывозілі зрэзы з пнёў гэтых дрэў на розныя міжнародныя выставы. Кажуць, на адным такім зрэзе паставілі піяніна, побач з ім пасадзілі чатырох музыкантаў, і яшчэ засталася вольная прастора, на якой маглі б адначасова танцаваць 16 пар!

Самае высокае і адначасова самае старое дрэва ў Беларусі — дуб, які расце ў Пажэжынскім лясніцтве Маларыцкага раёна. Яму больш за 840 гадоў. А ўвогуле дубы могуць пражыць да 1500-гадовага ўзросту! Для параўнання: звычайная сасна жыве 300—400 гадоў, ясьень — 150—200 гадоў, а жыццё звычайнай рабіны і асіны складае 80—100 гадоў.

А ці задумваўся ты, чаму рост дрэў з часам замаруджаецца? Чаму тыя ж каліфарнійскія секвой за некалькі тысячагоддзяў свайго жыцця не вырастаюць такімі высокімі, каб іх верхаліны нельга было ўбачыць звычайным вокам? Аказваецца, праблема ў наступным. Чым вышэй расце дрэва, тым на большую вышыню яму даводзіцца пастаўляць ваду. Ды і самой вады пры гэтым трэба выпампоўваць з глебы ўсё больш і больш. Нарэшце гэта становіцца дрэву не па сілах. І верхнія галіны, не атрымліваючы дастаткова вады, перастаюць развівацца. Дарэчы, таму і лісце на самай верхаліне дрэва драбнейшае, чым у гушчы кроны.

З гэтым працэсам звязаны і той факт, што хвойныя дрэвы могуць вырастаць больш высокімі, чым ліставыя. Справа ў тым, што “трубы”, па якіх вада пастаўляецца на верхаліну, у хвойных больш шырокія, чым у ліставых.

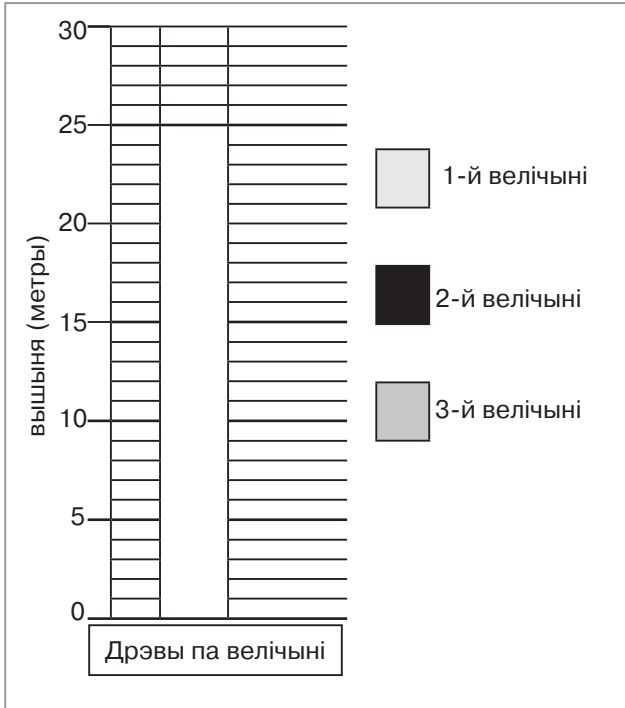
Між тым яшчэ не так даўно лічылася, што прычына замаруджвання і спынення росту дрэва звязана з яго масай. Маўляў, з гадамі маса караня, ствала і кроны павялічваецца, таму ім перастае хапаць энергіі для росту. І хто ведае, можа новыя пакаленні дапытлівых батанікаў знойдуць новыя прычыны старэння дрэў і спынення іх росту.

Паводле А. Бадака

1. Пазначце радок, у якім усе пералічаныя дрэвы сустракаюцца ў тэксце.

- дуб, ліпа, граб, ядловец
- рабіна, секвоя, елка, ясьень
- сасна, елка, дугласава піхта, бэз
- эўкаліпт, клён, секвоя, ядловец

2. Адзначце на шкале памеры дрэў патрэбным колерам.

3. Ацаніце прыведзеныя ніжэй выказванні з дапамогай літар:

А — выказванне правільнае, пра яго ёсць паведамленне ў тэксце;

Б — выказванне правільнае, але пра яго няма інфармацыі ў дадзеным тэксце;

В — выказванне памылковае, у тэксце ёсць таму абвяржэнне.

Самаму старому дубу ў Беларусі больш за 840 гадоў.

Карлікавая бяроза, якая расце ў тундры, значна ніжэйшая за звычайную бярозу.

У “Кнізе рэкордаў Гінэса” фіксуецца звесткі не толькі аб рэкордных дасягненнях людзей.

Рост дрэў з часам замаруджаецца, таму што карані не могуць вытрымаць цяжару вельмі вялікага дрэва.

Для аховы рэдкіх і знікаючых відаў раслін і жывёл была створана Чырвоная кніга.

Сосны і елкі не могуць вырастаць вышэйшымі за ліставыя дрэвы.

4. Пазначце лічбамі пытанні так, каб атрымаўся план тэксту:

Якое дрэва і чаму трапіла ў Кнігу рэкордаў Гінэса?

Якога росту бываюць дрэвы?

Чаму дрэвы не растуць усё жыццё?

Чаму хвойныя дрэвы растуць вышэйшымі, чым ліставыя?

Які сярэдні ўзрост дрэў беларускіх лясоў?

5. Пазначце кнігі, у якіх вы **не** сустрэнеце дадзены тэкст.

Зборнік казак свету

Кніга рэкордаў Гінэса

Зборнік апавяданняў для дзяцей

Зборнік легендаў і паданняў

6. Абапіраючыся на тэкст і старонку дзіцячай энцыклапедыі, сфармулюйце тры пытанні пра рабіну. Можце выкарыстаць пыталыя словы: Што? Якая? На колькі? Як?

Рабіна звычайная

З рабін можна гатаваць сок, морсы, кампоты, павідла. Працёртыя ягады некаторых гатункаў рабіны выкарыстоўваюць у якасці натуральных фарбавальнікаў.

7. Які лес можна параўнаць са шматпавярховым домам (церамам)? Пацвердзіце свой адказ прыкладамі з тэксту.

хваёвы

змешаны

Шматпавярховы дом (церам) нагадвае _____ лес, таму што _____.

Напрыклад: _____

8. Якое пытанне задала настаўніца, калі вучні ёй адказалі: “Бо яе рост — 113 метраў”? Запішыце.

_____

9. Падпішыце часткі дрэва, якія прыгадваюцца ў тэксце.

10. Падпішыце слупкі табліцы. Дапоўніце табліцу звесткамі з тэксту.

	да 1500 гадоў	больш за 20 м
		больш за 100 м
Рабіна		
Ядловец		ад 7 да 10 м
	300—400 гадоў	

11. Людзям якіх прафесій патрэбны веды аб дзікарослых раслінах? Выберыце варыянт адказу (аграном, ляснік, садавод, ландшафтны дызайнер, геадэзіст, меліяратар, арнітолаг, экалаг, кінолаг) ці запішыце свой. Абгрунтуйце сваё меркаванне.

Веды аб дзікарослых раслінах патрэбны _____, каб _____.

Вярніся, ластаўка!

Ішоў першы ўрок геаграфіі. Самы першы ў Лёнікавым жыцці. На сцяне вісела вялізная карта свету. На стале стаяў круглы, як мяч, глобус.

Лёнік ужо ведаў, што глобус — гэта маленькае ўвасабленне Зямлі. А карта паўшар'яў нібыта яе партрэт з двух бакоў. Ведаў ён і пра тое, што без глобуса, без карты немагчымы ніякі падарожжы. Ні па сушы, ні па вадзе, ні нават па небе. Таму і хацелася яму як хутчэй пазнаёміцца з гэтымі надзейнымі спадарожнікамі і памагатымі вялікіх мараплаўцаў і землеадкрывальнікаў.

Як чароўную казку, слухаў ён зараз расказ настаўніка.

Вось ужо Лёнік уяўляе сябе Хрыстафорам Калумбам на капітанскім мосціку. Вакол бушуе бязмежны акіян. Цьмянае святло карабельнага ліхтара падае на карту, дзе вызначаны, але яшчэ не вывераны шлях у далёкую Індыю. І ён зусім не падазрае, што замест Індыі трапіць да берагоў не адкрытай датуль Амерыкі...

Ды што там Калумб! Лёнік ужо не Лёнік, а Пятро Клімук. Неабсяжнае зорнае неба адкрывае перад адважным касманаўтам свае таямнічыя глыбіні...

Напэўна, і ўсім Лёнікавым аднакласнікам моілася нешта падобнае.

І раптам...

Нешта чорна-белае мільганула маланкай пад самай столлю. У адзін бок кінулася. У другі. Трапяткім клічнікам застыла ў процілеглым ад акна кутку.

Першы ўсхапіўся Славік.

— Ластаўка! — крыкнуў ён, імгненна апынуўшыся нагамі на парце. — Акну!..

Славік так і пабег бы проста па партах зачыняць акно. Але, сустрэўшыся вачыма з дакорлівым позіркам настаўніка, ціхенька споўз на сваё месца.

Сам настаўнік нават не варухнуўся. І ўсе зразумелі: сядзіце ціха, не варушыцеся...

Адчуўшы, што яму нічога не пагражае, чорны клічнік ажыў і зноў зрабіўся ластаўкай. Птушка нясмела шчабятнула. Раз. Яшчэ раз. Агледзелася. Зноў — нічога страшнага. Павесялела. Праціўкала нешта нахштальт “чы-кір-це, чы-кір-це”.

Больш як дваццаць пар дапытлівых вачэй глядзела на птушку. Куды толькі звычайная гарэзліваць падзелася! Дзеці сядзелі так ціха, што здавалася, не дыхалі.

Ластаўка зусім асмялела. Зрабіла некалькі віражоў па класе. Закружыла над вучнямі. І, запырхаўшы крыльцамі, павісла на нейкі момант над глобусам. Якраз у тым месцы, дзе жаўцела Афрыка.

Пра Афрыку Лёнік таксама ведаў. Яна нагадвае па абрысах кабуру для пісталета, якую купіў яму некалі тата.

Не паспеў Лёнік падумаць пра ўсё гэта, як ластаўка, нібы зрабіўшы надзвычайную справу, сіганула над самымі галовамі дзяцей і — проста ў адчыненае акно. А там, за акном, на электрычных правадах, ужо чакалі яе шматлікія сяброўкі і сябры. З гэтакімі ж чорнымі спінкамі і белымі грудкамі. З гэтакімі ж хвосцікамі-нажнічкамі. Цяпер яны разам шуснулі з правадоў і ўсёй чарадой падаліся ў блакітнае неба.

І адразу ў класе загуло. Настаўнік узняў руку. Вочы ў яго былі лагодныя як ніколі.

— Малайцы вы ў мяне! Не пакрыўдзілі птушку. Яна ж да нас развітацца прылятала. Чулі, як шчабятала? “Чакайце!.. Чакайце!..” А дарога ў яе далёкая. Ці вернецца з таго выраю да нас, на радзіму?..

Лёнік не збіраўся нічога гаварыць. Проста само сабой вырвалася:

— Вернецца! Абавязкова вернецца! Яна ж цяпер дарогу ведае!

І ніхто не засмяяўся ў класе. Ніхто нават не ўсміхнуўся. Вельмі ж усім хацелася, каб маленькая птушка сапраўды вярнулася з вялікага падарожжа.

Паводле А. Вольскага

1. Замалюйце на карце тэя часткі свету, якія прыгадваюцца ў тэксце.

2. Пазначце выказванні, дакладнасць якіх мы **не** можам падцвердзіць інфармацыяй з тэкссту.

- Апісаная ў тэксце падзеі адбыліся восенню.
- Лёнік і Славік — добрыя сябры.
- Памылка Хрыстафора Калумба прывяла да вялікага адкрыцця.
- Лёніка захапляюць падарожжы і адкрыцці.
- Пётр Клімук — першы беларускі касманаўт.
- Ластаўкі — пералётныя птушкі.

3. З чым параўноўвае аўтар наступныя аб'екты?
 Глобус — як _____
 Афрыка — як _____
 Выпішыце з тэкссту яшчэ адзін прыклад параўнання.

4. Запішыце ў кожны слупок табліцы, хто з дзеючых асоб перажыў пералічаныя эмоцыі і пачуцці.

страх	здзіўленне
няўпэўненасць	хваляванне
рашучасць	надзея

5. Вызначце паслядоўнасць падзей, пра якія ідзе гаворка ў тэксце. Пранумаруйце сказы.

- Яна абавязкова вернецца!
- Ластаўка “вызначае” маршрут.
- Мроі аб падарожжах.
- Незвычайны “вучань”.
- Урок геаграфіі.

6. Што магла б сказаць сама ластаўка? Запішыце адну фразу ад імя птушкі.

7. Прачытайце пытанні. Хто іх мог задаць? Пазначце літарамі: **П** (пісьменнік), **В** (вучоны). Адкажыце на дадзеныя пытанні. На якія пытанні няма адназначнага адказу? Падкрэсліце іх чырвоным маркерам.

- 1) Што такое глобус? (___)
- 2) Пра што шчабеча ластаўка? (___)
- 3) Якія тайны хаваюць зоркі на небе? (___)

4) Колькі на зямным шары частак свету? (___)

Абапіраючыся на тэксст, запішыце сваё пытанне ад імя вучонага або пісьменніка.

8. Уявіце, што атрымалася б, калі б Славік зачыніў акно? Запішыце два магчымыя варыянты развіцця падзей. Дайце ацэнку намеру Славіка, дапоўніўшы сказ (наўмысна, не падумаў, знарк, спецыяльна, не наўмысна, не хацеў).

- 1) _____
  - 2) _____
- Я лічу, што Славік _____

9. Адзначце ў табліцы праўдзівыя (+) і памылковыя (-) выказванні.

1	Геаграфічная карта дапамагае падарожнікам знайсці шлях.	
2	Птушкі могуць сядзець на электрычных правадах без пагрозы для жыцця.	
3	Карта — гэта паменшаная выява зямной паверхні на плоскасці.	
4	Ластаўка ўмее знаходзіць на глобусе шлях да Афрыкі.	
5	Дарога ў вырай вельмі цяжкая і небяспечная для птушак.	
6	Дзеці не смяяліся з Лёнікавага выкрыку, таму што баяліся напалохаць ластаўку.	

Запішыце свой варыянт абгрунтавання паводзін вучняў.

Дзеці не смяяліся з Лёнікавага выкрыку, таму што _____

ЛІТАРАТУРА

Бадак, А. Як рассямшыць папугая : аповесці, казкі, апавяданні, вершы / А. Бадак. — Мінск : Звязда, 2015. — С. 296—297.

Вольскі, А. Вярніся, ластаўка! / А. Вольскі [Электрон. рэсурс]. — Рэжым доступу: http://knihi.com/Artur_Volski/Viarnisia,_lastauka.html. — Дата доступу: 15.08.2019.

Пальчэўскі, А. В. Жывы барометр / А. В. Пальчэўскі // Вясёлка. — 2016. — № 9. — С. 15.

Пальчэўскі, А. В. Добрае слова / А. В. Пальчэўскі // Вяснянка : вершы, апавяданні, казкі беларускіх пісьменнікаў. — Мінск : Юнацтва, 1991. — С. 330—332.

А. У. КАМЯК,
 метадыст вышэйшай катэгорыі аддзела пачатковай адукацыі МГІРА

На дыску — спецыфікацыя дыягнастычных матэрыялаў, карткі з заданнямі.